

Orālo antikoagulantu potenciālās mijiedarbības biežums pacientiem ar ātriju fibrilāciju

*Katrīna Puķīte¹, Ketija Apsīte², Diāna Stoldere²,
Andris Tupahins², Natālija Nikrus³, Baiba Luriņa³,
Irina Pupkeviča³, Aivars Lejnīeks³, Oskars Kalējs³*

Rīgas Stradiņa universitāte, Latvija

¹ Tālākizglītības fakultāte

² Medicīnas fakultāte

³ Iekšējā slimību katedra

Ievads. Orālo antikoagulantu metabolizācijā cilvēka ķermenī ir iesaistīts P-glikoproteīns un CYP-450. Šis metabolizācijas ceļš ir līdzīgs arī citiem medikamentiem un pārtikas piedevām, ko lieto pacienti ar augsta riska ātriju fibrilāciju. Pieaugot ikdienā lietoto medikamentu daudzumam, palielinās iespējamība, ka šie medikamenti viena metabolizācijas ceļa dēļ potenciāli mijiedarbojas un spēj ietekmēt viens otra koncentrāciju asinīs. Pacienti ar augsta riska ātriju fibrilāciju, kuri ikdienā lieto orālos antikoagulantus, izņemot notikuma riska mazināšanai, ir pakļauti medikamentu mijiedarbības riskam, kas varētu paaugstināt antikoagulantu līmeni asinīs, potenciāli pakļaujot pacientus augstākam asiņošanas riskam.

Darba mērķis, materiāls un metodes. Pētījuma mērķis ir noskaidrot, cik bieži ir novērojama potenciāla mijiedarbība starp Latvijā biežāk lietotajiem orālajiem antikoagulantiem – varfarīnu, rivaroksabānu un dabigatrānu – un citiem medikamentiem, kā arī uztura bagātinātājiem pacientiem ar augsta riska ātriju fibrilāciju. Prospektīvs šķērsgrīzuma pētījums veidots, iekļaujot atbilstošus pacientus to stacionēšanās laikā. Pētījums veikts atbilstoši Helsinku deklarācijas pamatprincipiem. Tika atlasīta pacientu grupa, kuriem bija augsta riska nevalvulāra ātriju fibrilācija un kuri ikdienā lieto kādu no orālajiem antikoagulantiem – varfarīnu, dabigatrānu vai rivaroksabānu. Pēc piekrišanas formulāra parakstīšanas mutiskā intervijā tika ievākta informācija par demogrāfiskajiem datiem, kā arī lietotajiem medikamentiem. Potenciālās mijiedarbības starp medikamentiem tika klasificētas divās kategorijās – mērenas un izteiktas potenciālas mijiedarbības risks. Iegūtie dati apkopoti un apstrādāti ar SPSS Statistics programmu, izmantojot aprakstošo statistiku, un potenciālo mijiedarbību biežumu statistiskās atšķirības noteikšanai izmantots χ^2 tests.

Rezultāti. Pētījumā iekļauti 239 pacienti: 43,7% vīriešu un 56,3% sieviešu, vidējais vecums – 70,5 (SD 10) gadi. Kopumā 119 (49,8%) pacientiem tika konstatēta potenciāla mijiedarbība starp medikamentiem; 52 pacientiem (21,8%) konstatēts potenciāli augsts mijiedarbību risks, savukārt 91 pacientam (38,1%) – mērens mijiedarbību risks. No visiem pacientiem 41 (17,2%) tika konstatēta potenciāli multipla mijiedarbība ar orālajiem antikoagulantiem, bet 78 (32,6%) – tikai viena potenciāla mijiedarbība ar orālajiem antikoagulantiem. Statistiski ticama atšķirība starp potenciālo mijiedarbību biežumu bija varfarīna lietošanai, salīdzinot gan ar dabigatrānu ($p = 0,026$), gan rivaroksabānu ($p = 0,002$). Šī atšķirība tika konstatēta, salīdzinot gan mērenas, gan izteiktas mijiedarbības risku. Abiem tiešajiem orālajiem antikoagulantiem potenciālo mijiedarbību biežums bija bez statistiski ticamas atšķirības. Visbiežākā potenciālā mijiedarbība varfarīna lietotājiem bija ar omega-3 uztura bagātinātājiem (24,4%), protonu sūkņu inhibitoriem (16,7%) un amiodaronu (16,7%), dabigatrāna lietotājiem – ar protonu sūkņu inhibitoriem (24,2%), omega-3 preparātiem (18,1%) un amiodaronu (12,1%), rivaroksabāna lietotājiem – ar omega-3 preparātiem (24,4%) un amiodaronu (23,3%).

Secinājumi. Gandrīz pusei pacientu (49,8%) ar augsta riska ātriju fibrilāciju konstatēts potenciāls mijiedarbības risks starp medikamentiem un uztura bagātinātājiem. Tiešajiem orālajiem antikoagulantiem ir statistiski ticami mazāks potenciālās mijiedarbības risks, pētot pacientu ar augsta riska ātriju fibrilāciju populāciju Latvijā (varfarīns pret dabigatrānu, $p = 0,026$, varfarīns pret rivaroksabānu, $p = 0,002$).